SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMAN
SOPIMUSSARJA
Julkaistu Helsingissä 23 päivänä joulukuuta 2019

90/2019

(Suomen säädöskokoelman n:o 1302/2019)

Valtioneuvoston asetus

Euroopan unionin sotilasesikunnan jäsenvaltioiden Euroopan unionin käyttöön mahdollisesti asetettujen esikuntien ja joukkojen sotilas- ja siviilihenkilöiden asemasta tehdystä sopimuksesta (EU SOFA)

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään Euroopan unionin sotilasesikunnan ja unionin käyttöön mahdollisesti asetettujen esikuntien ja joukkojen sotilas- ja siviilihenkilöiden asemasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain (488/2005) nojalla:

1 §

Euroopan unionin sotilasesikunnan ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien, myös harjoitusten, valmistelemiseksi ja toteuttamiseksi Euroopan unionin toimielinten käyttöön mahdollisesti asetettujen esikuntien ja joukkojen palvelukseen siirrettyjen sotilas- ja siviilihenkilöiden sekä jäsenvaltioiden tätä varten Euroopan unionin käyttöön asettamien sotilas- ja siviilihenkilöiden asemasta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä Brysselissä 17 marraskuuta 2003 tehty sopimus on voimassa 1 päivästä huhtikuuta 2019 niin kuin siitä on sovittu.

Eduskunta on hyväksynyt sopimuksen 25 päivänä toukokuuta 2005 ja tasavallan presidentti 23 kesäkuuta 2005. Sopimuksen hyväksymisestä on ilmoitettu EU:n neuvoston pääsihteerille 8 päivänä heinäkuuta 2005.

2 §

Sopimuksen muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat asetuksena voimassa.

3 §

Euroopan unionin sotilasesikunnan ja unionin käyttöön mahdollisesti asetettujen esikuntien ja joukkojen sotilas- ja siviilihenkilöiden asemasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettu laki (488/2005) tulee voimaan 23 päivänä joulukuuta 2019.

4 §

Tämä asetus tulee voimaan 23 päivänä joulukuuta 2019.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2019

Ulkoministeri Pekka Haavisto

Lähetystöneuvos Kirsti Pohjankukka

EUROOPAN UNIONIN JÄSENVALTIOIDEN VÄLINEN

SOPIMUS

EUROOPAN UNIONIN SOTILASESIKUNNAN JA EUROOPAN UNIONISTA TEHDYN SOPIMUKSEN 17 ARTIKLAN 2 KOHDASSA TARKOITETTUJEN TEHTÄVIEN, MYÖS HARJOITUSTEN, VALMISTELEMISEKSI JA TOTEUTTAMISEKSI EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN KÄYTTÖÖN MAHDOLLISESTI ASETETTUJEN ESIKUNTIEN JA JOUKKOJEN PALVELUKSEEN SIIRRETTYJEN SOTILAS- JA SIVIILIHENKILÖIDEN SEKÄ JÄSENVALTIOIDEN TÄTÄ VARTEN EUROOPAN UNIONIN KÄYTTÖÖN ASETTAMIEN SOTILAS- JA SIVIILIHENKILÖIDEN ASEMASTA (EU SOFA)

NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEET EUROOPAN UNIONIN JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT, jotka

OTTAVAT HUOMIOON Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) ja erityisesti sen V osaston,

SEKÄ KATSOVAT SEURAAVAA:

1) Eurooppa-neuvosto on yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) mukaisesti päättänyt antaa Euroopan unionille voimavarat, joiden avulla tämä voi tehdä kaikkiin Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa määriteltyihin konfliktinesto- ja kriisinhallintatehtäviin liittyviä päätöksiä ja panna ne täytäntöön.

2) Kansalliset päätökset lähettää Euroopan unionin jäsenvaltioiden, jäljempänä 'jäsenvaltiot', joukkoja toisten jäsenvaltioiden alueelle ja vastaanottaa tällaisia joukkoja jäsenvaltioista Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien, myös harjoitusten, valmistelemiseksi ja toteuttamiseksi tehdään Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston määräysten ja erityisesti sen 23 artiklan 1 kohdan mukaisesti, ja asianomaiset jäsenvaltiot sopivat niitä koskevista erityisjärjestelyistä.

3) Jos harjoitukset tai operaatiot toteutetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella, kyseisten kolmansien maiden kanssa on tehtävä erityissopimuksia.

4) Tämän sopimuksen määräykset eivät vaikuta sellaisiin osapuolten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jotka johtuvat kansainvälisten tuomioistuinten perustamista koskevista kansainvälisistä sopimuksista ja muista kansainvälisistä asiakirjoista, kuten kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännöstä,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

I OSA

KAIKKIIN SOTILAS- JA SIVIILIHENKILÖIHIN SOVELLETTAVAT YHTEISET MÄÄRÄYKSET

1 ARTIKLA

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

1. 'sotilashenkilöillä'

a) jäsenvaltioista Euroopan unionin sotilasesikunnan (EUSE) perustamista varten neuvoston pääsihteeristön palvelukseen siirrettyjä sotilashenkilöitä;

b) muita kuin Euroopan unionin toimielimistä tulevia sotilashenkilöitä, joita Euroopan unionin sotilasesikunta voi saada jäsenvaltioista tilapäiseksi vahvistukseksi, jos Euroopan unionin sotilaskomitea (EUSK) sitä pyytää Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien, myös harjoitusten, valmistelemiseksi ja toteuttamiseksi;

c) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien, myös harjoitusten, valmistelemiseksi ja toteuttamiseksi Euroopan unionin käyttöön mahdollisesti asetettavien esikuntien ja joukkojen palvelukseen siirrettyjä jäsenvaltioiden sotilashenkilöitä tai näiden esikuntien ja joukkojen henkilöstöä;

2. 'siviilihenkilöillä' jäsenvaltioiden Euroopan unionin toimielinten palvelukseen siirtämiä siviilihenkilöitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien, myös harjoitusten, valmistelemiseksi tai toteuttamiseksi tai siviilihenkilöitä, paikallista henkilöstöä lukuun ottamatta, jotka työskentelevät esikunnissa tai joukoissa tai jotka jäsenvaltiot ovat muutoin varanneet Euroopan unionin käyttöön tällaista toimintaa varten;

3. 'huollettavalla' lähettäjävaltion lainsäädännössä sotilas- tai siviilihenkilön perheenjäseneksi määriteltyä tai tunnustettua henkilöä tai hänen talouteensa kuuluvaksi jäseneksi katsottua henkilöä. Jos kyseisessä lainsäädännössä perheenjäseneksi tai talouteen kuuluvaksi jäseneksi katsotaan kuitenkin vain sotilas- tai siviilihenkilön kanssa samassa taloudessa asuva henkilö, tämä edellytys katsotaan täytetyksi, jos kyseinen henkilö on pääasiallisesti sotilas- tai siviilihenkilöstä riippuvainen;

4. 'joukoilla' 1 ja 2 kohdassa määritellyistä sotilashenkilöistä ja siviilihenkilöistä muodostuvia kokoonpanoja tai niihin kuuluvia henkilöitä, kuitenkin niin, että kyseiset jäsenvaltiot voivat sopia, että tiettyjen henkilöiden, yksiköiden, muodostelmien tai kokoonpanojen ei katsota muodostavan tässä sopimuksessa tarkoitettuja joukkoja tai kuuluvan tässä sopimuksessa tarkoitettuihin joukkoihin;

5. 'esikunnilla' jäsenvaltioiden alueella sijaitsevia, yhden tai useamman jäsenvaltion tai kansainvälisen organisaation perustamia esikuntia, jotka mahdollisesti asetetaan Euroopan unionin käyttöön Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien, myös harjoitusten, valmistelemiseksi ja toteuttamiseksi;

6. 'lähettäjävaltiolla' jäsenvaltiota, jolle sotilas- tai siviilihenkilöt tai joukot kuuluvat;

7. 'vastaanottajavaltiolla' jäsenvaltiota, jonka alueella sotilas- tai siviilihenkilö, joukot tai esikunta ovat, joko sijoitettuina, tehtävää suorittamassa tai kauttakulkumatkalla, joko henkilökohtaisen tai yhteisen tehtäväänmääräyksen tai Euroopan unionin toimielinten palvelukseen siirtämistä koskevan määräyksen nojalla.

2 ARTIKLA

1. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa helpotettava 1 artiklassa tarkoitettujen henkilöiden ja heidän huollettaviensa virallisessa tarkoituksessa tapahtuvaa maahantuloa, maassa oleskelua ja maasta poistumista. Näitä henkilöitä voidaan kuitenkin vaatia todistamaan, että he kuuluvat 1 artiklassa tarkoitettuihin ryhmiin.

2. Todisteeksi tästä riittää henkilökohtainen tai yhteinen matkamääräys tai määräys siirtämisestä Euroopan unionin toimielinten palvelukseen, tämän kuitenkaan rajoittamatta yhteisön lainsäädännön mukaiseen henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen sovellettavien asianmukaisten sääntöjen soveltamista.

3 ARTIKLA

Sotilas- ja siviilihenkilöt sekä heidän huollettavansa ovat velvollisia noudattamaan vas-

taanottajavaltion lakia ja pidättymään kaikesta sellaisesta toiminnasta, joka ei ole tämän sopimuksen hengen mukaista.

4 ARTIKLA

Tätä sopimusta sovellettaessa

1. lähettäjävaltion sotilasviranomaisten myöntämät ajokortit ja luvat tunnustetaan vastaanottajavaltion alueella vastaavien sotilasajoneuvojen osalta;

2. minkä tahansa jäsenvaltion valtuutettu henkilöstö voi antaa sairaan- tai hammashoitoa mistä tahansa toisesta jäsenvaltiosta tulevien joukkojen ja esikuntien henkilöstölle.

5 ARTIKLA

Sotilas- ja siviilihenkilöt käyttävät virkapukua lähettäjävaltion voimassa olevien määräysten mukaisesti.

6 ARTIKLA

Ajoneuvoissa, joissa on lähettäjävaltion asevoimien tai hallinnon erityiset rekisterikilvet, on oltava rekisterinumeron lisäksi erillinen kansalaisuustunnus.

II OSA

VAIN EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN PALVELUKSEEN SIIRRETTYIHIN SOTILAS- JA SIVIILIHENKILÖIHIN SOVELLETTAVAT MÄÄRÄYKSET

7 ARTIKLA

Euroopan unionin toimielinten palvelukseen siirretyt sotilas- ja siviilihenkilöt voivat pitää hallussaan ja kantaa aseita 13 artiklan mukaisesti, kun he ovat Euroopan unionin käyttöön mahdollisesti asetettavien esikuntien tai joukkojen palveluksessa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien, myös harjoitusten, valmistelemiseksi ja toteuttamiseksi tai kun he osallistuvat tällaisiin tehtäviin liittyviin operaatioihin.

8 ARTIKLA

1. Euroopan unionin toimielinten palvelukseen siirretyillä sotilas- tai siviilihenkilöillä on oikeudellinen koskemattomuus heidän virantoimituksessaan esittämiensä suullisten tai kirjallisten lausumien ja virantoimitukseen liittyvien toimien osalta, myös sen jälkeen, kun he eivät enää ole palvelukseen siirrettyinä.

2. Tässä artiklassa tarkoitettu koskemattomuus myönnetään Euroopan unionin edun vuoksi eikä kyseisten henkilöiden henkilökohtaiseksi hyödyksi.

3. Sekä lähettäjävaltion toimivaltaisen viranomaisen että asianomaisen Euroopan unionin toimielimen on poistettava Euroopan unionin toimielinten palvelukseen siirrettyjen sotilas- tai siviilihenkilöiden koskemattomuus, jos se estäisi oikeuden toteutumisen, ja jos kyseinen toimivaltainen viranomainen ja asianomainen Euroopan unionin toimielin voivat niin tehdä vahingoittamatta Euroopan unionin etua.

4. Euroopan unionin toimielimet toimivat aina yhteistyössä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa helpottaakseen asianmukaista oikeudenkäyttöä ja toteuttavat toimenpiteitä tämän artiklan nojalla myönnettyjen erioikeuksien ja -vapauksien väärinkäytön estämiseksi.

5. Jos jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen tai oikeudenkäyttöviranomainen katsoo, että tämän artiklan nojalla myönnettyä erioikeutta tai -vapautta on käytetty väärin, on lähettäjävaltion toimivaltaisten viranomaisten ja asianomaisen Euroopan unionin toimielimen pyynnöstä neuvoteltava kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten kanssa sen toteamiseksi, onko tällaista väärinkäyttöä tapahtunut.

6. Jos näissä neuvotteluissa ei päästä molempia osapuolia tyydyttävään tulokseen, asianomainen Euroopan unionin toimielin tutkii erimielisyyden ratkaisun löytämiseksi.

7. Jos erimielisyyksistä ei päästä sopimukseen, asianomainen Euroopan unionin toimielin päättää menettelyistä, joiden mukaisesti ne ratkaistaan. Jos kyse on neuvostosta, se päättää menettelyistä yksimielisesti.

III OSA

VAIN ESIKUNTIA JA JOUKKOJA SEKÄ NIIDEN PALVELUKSESSA OLEVIA SOTILAS- JA SIVIILIHENKILÖITÄ KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

9 ARTIKLA

Valmistellessaan ja toteuttaessaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä, myös harjoituksia, esikunnilla ja joukoilla ja niiden 1 artiklassa tarkoitetulla henkilöstöllä materiaaleineen on oikeus kulkea jonkin jäsenvaltion alueen kautta ja oleskella siellä väliaikaisesti kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten suostumuksella.

10 ARTIKLA

Sotilas- ja siviilihenkilöt saavat hätätapauksissa sairaan- ja hammashoitoa, sairaalahoito mukaan luettuna, samoin ehdoin kuin vastaanottajavaltion vastaava henkilöstö.

11 ARTIKLA

Jollei vastaanottajavaltion ja lähettäjävaltion valtuuttamien edustajien välisten olemassa olevien tai tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen niiden välillä mahdollisesti tehtävien sopimusten ja järjestelyjen soveltamisesta muuta johdu, vastaanottajavaltion viranomaiset toteuttavat yksin aiheelliset toimenpiteet, joilla yksiköille, muodostelmille ja muille elimille annetaan käyttöön niiden tarvitsemat rakennukset ja maa-alueet sekä tähän liittyvät laitteet ja palvelut. Näiden sopimusten ja järjestelyjen on mahdollisimman pitkälle oltava niiden sääntöjen mukaisia, jotka sääntelevät vastaanottajavaltion vastaavien yksikköjen, muodostelmien ja elinten asumista ja majoitusta.

Jollei erityisistä järjestelyistä muuta johdu, rakennusten, maa-alueiden ja niihin liittyvien laitteiden ja palveluiden käytöstä ja haltuunotosta johtuvat oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät vastaanottajavaltion lainsäädännön mukaisesti.

12 ARTIKLA

1. Yksiköillä, muodostelmilla ja elimillä, jotka yleensä muodostuvat sotilas- tai siviilihenkilöistä on vastaanottajavaltion kanssa tehdyn sopimuksen nojalla poliisioikeudet leireissä, laitoksissa, esikunnissa ja muissa tiloissa, jotka ovat yksinomaan heidän hallussaan. Näissä yksiköissä, muodostelmissa ja elimissä toimiva poliisi voi toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet taatakseen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen näissä tiloissa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu poliisi toimii näiden tilojen ulkopuolella vain vastaanottajavaltion viranomaisten kanssa sovituin tavoin ja yhteistoiminnassa näiden viranomaisten kanssa ja ainoastaan sikäli kuin se on tarpeen kurin ja järjestyksen ylläpitämiseksi näiden yksiköiden, muodostelmien ja elinten henkilöstön keskuudessa.

13 ARTIKLA

1. Sotilashenkilöt voivat pitää hallussaan ja kantaa virka-aseita sillä ehdolla, että heillä on siihen oikeus heille osoitettujen määräysten nojalla, ja vastaanottajavaltion viranomaisten kanssa sovittujen järjestelyjen mukaisesti.

2. Siviilihenkilöt voivat pitää hallussaan ja kantaa virka-aseita sillä ehdolla, että heillä on siihen lähettäjävaltion kansallisten säännösten nojalla oikeus, ja vastaanottajavaltion viranomaisten suostumuksella.

14 ARTIKLA

Esikunnat ja joukot saavat samat posti- ja telepalvelumahdollisuudet ja matkustusedut sekä niihin liittyvät hinnanalennukset kuin vastaanottajavaltion joukot tämän jäsenvaltion sääntöjen ja määräysten mukaisesti.

15 ARTIKLA

1. Esikuntien arkistot ja muut viralliset asiakirjat, joita säilytetään näiden esikuntien käyttöön annetuissa tiloissa tai joita kyseisiin esikuntiin kuuluva asianmukaisesti valtuutettu henkilö pitää hallussaan, ovat loukkaamattomia, paitsi jos kyseinen esikunta on luopu-

nut loukkaamattomuudesta. Vastaanottajavaltion pyynnöstä ja tämän valtion edustajan läsnäollessa esikunnan edustajien on tarkastettava asiakirjojen luonne selvittääkseen, kuuluvatko asiakirjat tässä artiklassa tarkoitetun loukkaamattomuuden piiriin.

2. Jos vastaanottajavaltion toimivaltainen viranomainen tai oikeudenkäyttöviranomainen katsoo, että tämän artiklan mukaista loukkaamattomuutta on käytetty väärin, neuvosto neuvottelee pyynnöstä vastaanottajavaltion toimivaltaisten viranomaisten kanssa selvittääkseen, onko tällaista väärinkäyttöä tapahtunut.

3. Jos näissä neuvotteluissa ei päästä molempia asianomaisia osapuolia tyydyttävään tulokseen, erimielisyyksistä keskustellaan neuvostossa ratkaisun löytämiseksi. Jollei tällaisesta erimielisyydestä päästä sopimukseen, neuvosto päättää yksimielisesti menettelyistä, joiden mukaan se ratkaistaan.

16 ARTIKLA

Kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja jäsenvaltioiden välillä tehtyjen kaksinkertaista verotusta koskevien verosopimusten soveltamiseksi ja rajoittamatta vastaanottajavaltion oikeutta verottaa sotilas- tai siviilihenkilöitä, jotka ovat sen kansalaisia tai joilla on asuinpaikka vastaanottajavaltiossa:

1. Jos vastaanottajavaltiossa jokin vero määräytyy verovelvollisen asuinpaikan tai kotipaikan mukaan, ei aikaa, jonka sotilas- tai siviilihenkilöt ovat tämän valtion alueella ainoastaan sen johdosta, että he ovat sotilas- tai siviilihenkilökuntaan kuuluvia, pidetä mainitun veron määräytymisen kannalta siellä asumisaikana, eikä sen katsota aiheuttavan asuinpaikan tai kotipaikan muutosta;

2. Sotilas- tai siviilihenkilöt vapautetaan verotuksesta vastaanottajavaltiossa lähettäjävaltion heille tässä asemassa olevina maksamien palkkojen ja palkkioiden osalta ja sellaisen aineellisen irtaimen omaisuuden osalta, jonka sijainti vastaanottajavaltiossa johtuu ainoastaan heidän tilapäisestä oleskelustaan siellä.

3. Tämän artiklan määräykset eivät estä verottamasta sotilas- tai siviilihenkilöä minkä hyvänsä heidän vastaanottajavaltiossa mahdollisesti harjoittamansa muun ansiotoiminnan kuin heidän tästä työstään saamansa ansiotulon johdosta, eivätkä tämän artiklan määräykset 2 kohdassa tarkoitettuja palkkaa ja palkkioita tai aineellista irtainta omaisuutta lukuun ottamatta estä määräämästä veroa, jonka sotilas- tai siviilihenkilöt ovat vastaanottajavaltion lainsäädännön mukaan velvollisia suorittamaan, vaikka heillä katsottaisiinkin olevan asuinpaikka tai kotipaikka tämän valtion ulkopuolella.

4. Tämän artiklan määräykset eivät koske tulleja. 'Tullilla' tarkoitetaan tullimaksuja ja kaikkia muita tuonnin tai viennin yhteydessä kulloinkin perittäviä maksuja ja veroja, lukuun ottamatta sellaisia maksuja ja veroja, jotka ovat pelkästään palveluista perittäviä maksuja.

17 ARTIKLA

1. Lähettäjävaltion viranomaisilla on oikeus käyttää lähettäjävaltion lainsäädännön nojalla rikoslainkäyttö- ja kurinpitovaltaa kyseisen valtion lainsäädännön alaisuuteen kuuluviin sotilashenkilöihin nähden ja siviilihenkilöihin nähden silloin, kun kyseiset siviilihenkilöt kuuluvat tämän valtion koko asevoimia tai niiden osaa koskevan lain alaisuuteen sen vuoksi, että heidät on lähetetty kyseisten joukkojen mukana.

2. Vastaanottajavaltion viranomaisilla on oikeus käyttää tuomiovaltaa sotilas- ja siviilihenkilöihin ja näiden huollettaviin nähden, kun kyseessä ovat vastaanottajavaltion alueella tehdyt rikokset, jotka ovat tämän valtion lainsäädännön nojalla rangaistavia.

3. Lähettäjävaltion viranomaisilla on oikeus käyttää yksinomaista tuomiovaltaa sotilashenkilöihin nähden ja siviilihenkilöihin nähden silloin, kun kyseiset siviilihenkilöt kuuluvat tämän valtion koko asevoimia tai niiden osaa koskevan lain alaisuuteen sen vuoksi, että heidät on lähetetty kyseisten joukkojen mukana, kun kyseessä ovat rikokset, jotka ovat rangaistavia lähettäjävaltion mutta eivät vastaanottajavaltion lainsäädännön nojalla, mukaan luettuina ne, jotka liittyvät kyseisen valtion turvallisuuteen.

4. Vastaanottajavaltion viranomaisilla on oikeus käyttää yksinomaista tuomiovaltaa sotilas- ja siviilihenkilöihin ja näiden huollettaviin nähden, kun kyseessä ovat rikokset, jot-

ka ovat rangaistavia vastaanottajavaltion mutta eivät lähettäjävaltion lainsäädännön nojalla, mukaan luettuina ne, jotka liittyvät kyseisen valtion turvallisuuteen.

5. Tämän artiklan 3, 4 ja 6 kohtaa sovellettaessa valtion turvallisuuteen kohdistuvia rikoksia ovat:

a) maanpetos,

b) sabotaasi, vakoilu tai valtiosalaisuuksiin tai valtion kansalliseen puolustukseen liittyviin salaisuuksiin liittyvän lainsäädännön rikkominen.

6. Jos valtioilla on rinnakkainen oikeus käyttää tuomiovaltaa, sovelletaan seuraavia sääntöjä:

a) lähettäjävaltion toimivaltaisilla viranomaisilla on ensisijainen oikeus käyttää tuomiovaltaa sotilashenkilöihin nähden ja siviilihenkilöihin nähden silloin, kun kyseiset siviilihenkilöt kuuluvat tämän valtion koko asevoimia tai niiden osaa koskevan lain alaisuuteen sen vuoksi, että heidät on lähetetty kyseisten joukkojen mukana, kun kyseessä ovat

i) rikokset ainoastaan kyseisen valtion omaisuutta tai turvallisuutta vastaan tai rikokset ainoastaan tämän valtion sotilas- tai siviilihenkilön tai huollettavan henkilöä tai omaisuutta vastaan,

ii) rikokset, jotka johtuvat teosta tai laiminlyönnistä virkatehtävissä;

b) kaikkien muiden rikosten osalta vastaanottajavaltion viranomaisilla on ensisijainen oikeus käyttää tuomiovaltaa;

c) jos valtio, jolla on ensisijainen tuomiovalta, päättää olla käyttämättä sitä, sen on ilmoitettava asiasta toisen valtion viranomaisille niin pian kuin mahdollista. Sen valtion viranomaisten, jolla on ensisijainen tuomiovalta, on suhtauduttava myönteisesti toisen valtion viranomaisten pyyntöön luopua tästä oikeudestaan tapauksissa, joissa tämän toisen valtion viranomaiset katsovat siihen olevan erityisen painavia perusteita.

7. Tämän artiklan määräykset eivät anna lähettäjävaltion viranomaisille oikeutta harjoittaa tuomiovaltaa sellaisiin henkilöihin nähden, jotka ovat vastaanottajavaltion kansalaisia tai joilla on siellä kotipaikka, jolleivät nämä kuulu lähettäjävaltion joukkojen henkilöstöön.

18 ARTIKLA

1. Jäsenvaltio luopuu esittämästä muille jäsenvaltioille korvausvaatimuksia sellaisesta omaisuudesta, jonka se omistaa ja jota käytetään Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien, myös harjoitusten, valmistelussa ja toteuttamisessa

a) jos vahingon ovat aiheuttaneet toisen jäsenvaltion sotilas- tai siviilihenkilöt suorittaessaan tehtäviään edellä tarkoitettujen tehtävien yhteydessä, tai

b) jos se on aiheutunut toisen jäsenvaltion omistaman ja sen joukkojen käytössä olevan ajoneuvon, aluksen tai ilma-aluksen käytöstä, edellyttäen että vahingon aiheuttanutta ajoneuvoa, alusta tai ilma-alusta on käytetty edellä tarkoitettujen tehtävien yhteydessä tai että vahinko on aiheutunut tällaiseen toimintaan käytetylle omaisuudelle.

Jäsenvaltion toiselle jäsenvaltiolle esittämistä meripelastusvaatimuksista luovutaan edellyttäen, että pelastettu alus tai lasti on ollut jäsenvaltion omistuksessa ja että sen asevoimat ovat käyttäneet sitä edellä tarkoitettujen tehtävien yhteydessä.

2. a) Jos 1 kohdassa tarkoitettua vahinkoa on aiheutunut muulle omaisuudelle, jonka jäsenvaltio omistaa ja joka sijaitsee sen alueella, toisen jäsenvaltion vastuusta päätetään ja vahingon suuruus arvioidaan näiden jäsenvaltioiden välisissä neuvotteluissa, jolleivät asianomaiset jäsenvaltiot muuta sovi.

b) Jäsenvaltiot luopuvat kuitenkin korvausvaatimuksestaan, jos vahinko alittaa määrän, joka vahvistetaan neuvoston yksimielisesti tekemällä päätöksellä.

Muut jäsenvaltiot, joiden omaisuutta on vahingoittunut saman tapauksen yhteydessä, luopuvat myös vaateestaan edellä tarkoitettuun määrään asti.

3. Edellä 1 ja 2 kohtaa sovellettaessa "jäsenvaltion omistamalla aluksella" tarkoitetaan myös alusta, jonka jäsenvaltio on vuokrannut ilman miehistöä tai jonka se on pakko-ottanut samoilla ehdoilla tai jonka se on takavarikoinut sotasaaliina, paitsi silloin kun menettämisvaaran tai korvausvastuun kantaa joku muu taho kuin tällainen jäsenvaltio.

4. Jäsenvaltiot luopuvat esittämästä toisille jäsenvaltioille korvausvaatimuksia, jotka

koskevat niiden joukkojen sotilas- tai siviilihenkilölle virkatehtävässä aiheutunutta vammaa tai kuolemaa.

5. Vastaanottajavaltio käsittelee korvausvaatimukset (muut kuin sopimuksesta aiheutuvat vaatimukset sekä ne vaatimukset, joihin sovelletaan 6 ja 7 kohtaa), jotka johtuvat sotilas- tai siviilihenkilöiden toimista tai laiminlyönneistä virkatehtävissä, tai muista toimista, laiminlyönneistä tai tapahtumista, joista joukot ovat oikeudellisesti vastuussa ja jotka vastaanottajavaltion alueella aiheuttavat vahinkoa kolmansille osapuolille, jotka eivät ole jäsenvaltioita, seuraavien määräysten mukaisesti:

a) korvausvaatimukset tehdään, käsitellään ja niistä sovitaan tai niiden johdosta annetaan tuomio niiden vastaanottajavaltion lakien ja asetusten mukaisesti, jotka koskevat sen omien asevoimien toiminnoista johtuvia vaatimuksia;

b) vastaanottajavaltio voi sopia tällaiset korvausvaatimukset, ja se suorittaa sovitut tai tuomitut korvaukset omassa valuutassaan;

c) tällainen maksu, joka on suoritettu joko sovinnon tai vastaanottajavaltion toimivaltaisen tuomioistuimen asiassa antaman tuomion nojalla, tai tällaisen tuomioistuimen antama korvausvaatimuksen hylkäävä tuomio, on kyseisiä jäsenvaltioita sitova ja lopullinen;

d) vastaanottajavaltion maksamista korvausvaatimuksista niihin liittyvine yksityiskohtaisine tietoineen sekä ehdotetusta korvauksen jaosta e alakohdan i, ii ja iii alakohdan mukaisesti on ilmoitettava asianomaisille lähettäjävaltioille. Jollei vastausta anneta kahden kuukauden kuluessa, ehdotettu korvausten jako katsotaan hyväksytyksi;

e) korvausvaatimusten suorittamisesta a, d, c ja d alakohdan ja 2 kohdan mukaisesti aiheutuneet kustannukset jaetaan jäsenvaltioiden kesken seuraavasti:

i) jos yksi lähettäjävaltio on yksin vastuussa, sovittu tai tuomittu korvauksen määrä jaetaan siten, että vastaanottajavaltio maksaa 25 prosenttia ja lähettäjävaltio 75 prosenttia,

ii) jos useampi kuin yksi valtio on vastuussa vahingosta, sovittu tai tuomittu korvauksen määrä jaetaan tasan niiden kesken; jos vastaanottajavaltio ei kuitenkaan ole yksi vastuussa olevista valtioista, sen osuus on puolet kunkin lähettäjävaltion osuudesta,

iii) jos jäsenvaltioiden joukot ovat aiheuttaneet vahingon ja jos vahinkoa ei ole mahdollista lukea erityisesti yhden tai useamman joukon syyksi, sovittu tai tuomittu korvauksen määrä jaetaan tasan kyseisten jäsenvaltioiden kesken; jos vastaanottajavaltio ei ole yksi niistä valtioista, jonka joukot ovat aiheuttaneet vahingon, sen osuus on puolet kunkin lähettäjävaltion osuudesta,

iv) asianomaisille lähettäjävaltioille lähetetään puolivuosittain ilmoitus määristä, jotka vastaanottajavaltio on maksanut puolen vuoden aikana sellaisten tapausten osalta, joissa ehdotettu prosenttiosuuteen perustuva jako on hyväksytty, sekä pyyntö kulujen korvaamisesta. Nämä kulut on korvattava mahdollisimman pikaisesti vastaanottajavaltion valuutassa;

f) jos b ja e alakohdan soveltaminen aiheuttaisi jäsenvaltioille merkittäviä vaikeuksia, jäsenvaltio voi pyytää muita kyseisiä jäsenvaltioita ratkaisemaan asian eri pohjalta keskenään neuvottelemalla;

g) sotilas- tai siviilihenkilöihin ei saa kohdistaa mitään menettelyjä vastaanottajavaltiossa heitä vastaan annettujen tuomioiden täytäntöönpanemiseksi asiassa, joka johtuu heidän virkatehtävistään;

h) lukuun ottamatta niitä tapauksia, joissa e alakohtaa sovelletaan 2 kohdassa tarkoitettuihin korvausvaatimuksiin, tämän kohdan määräykset eivät koske korvausvaatimuksia, jotka johtuvat laivan ohjaamisesta tai toiminnasta taikka rahdin lastauksesta, kuljetuksesta tai purkamisesta. Sanottu ei kuitenkaan koske kuolemantapauksesta tai henkilövahingosta johtuvia korvausvaatimuksia, joihin 4 kohtaa ei sovelleta.

6. Sotilas- tai siviilihenkilöille esitetyt korvausvaatimukset, jotka aiheutuvat vastaanottajavaltiossa tapahtuneista vahinkoa aiheuttavista toimista tai laiminlyönneistä, jotka eivät ole tapahtuneet virkatehtäviä suorittaessa, käsitellään seuraavalla tavalla:

a) vastaanottajavaltion viranomaiset käsittelevät korvausvaatimuksen ja arvioivat sen esittäjälle maksettavan korvauksen kohtuullisella ja oikeudenmukaisella tavalla ottaen huomioon kaikki tapauksen olosuhteet, mukaan lukien vahingon kärsineen henkilön menettelyn, ja laativat asiasta raportin;

b) raportti toimitetaan lähettäjävaltion vi-

ranomaisille, jotka päättävät viipymättä, haluavatko ne tarjota ex gratia maksun, ja mikäli ne niin päättävät, ilmoittavat tämän korvauksen määrän;

c) jos tarjous ex gratia maksusta tehdään ja vaatimuksen esittäjä hyväksyy sen kokonaiskorvaukseksi, lähettäjävaltion viranomaiset suorittavat maksun ja ilmoittavat vastaanottajavaltiolle päätöksestään ja maksetusta määrästä;

d) tämän kohdan määräykset eivät vaikuta vastaanottajavaltion tuomioistuimen toimivaltaan käsitellä kannetta sotilas- tai siviilihenkilöä vastaan siinä tapauksessa, ettei maksua korvausvaatimuksen täydeksi täyttämiseksi ole suoritettu ja siihen saakka, kun tämä maksu on suoritettu.

7. Korvausvaatimukset, jotka johtuvat lähettäjävaltion joukkojen ajoneuvon luvattomasta käytöstä, käsitellään 6 kohdan mukaisesti, paitsi jos kyseinen yksikkö, muodostelma tai elin on oikeudellisesti vastuussa.

8. Jos syntyy erimielisyyttä siitä, onko sotilas- tai siviilihenkilön vahinkoa aiheuttanut toimi tai laiminlyönti tapahtunut virkatehtäviä suoritettaessa tai onko lähettäjävaltion joukkojen ajoneuvon käyttö ollut luvatonta, asia ratkaistaan asianomaisten jäsenvaltioiden välisillä neuvotteluilla.

9. Lähettäjävaltio ei saa vaatia sotilas- eikä siviilihenkilöille vapautusta vastaanottajavaltion tuomioistuinten tuomiovallasta riitaasioissa, paitsi siltä osin kuin 5 kohdan g alakohdassa on määrätty.

10. Lähettäjävaltion ja vastaanottajavaltion viranomaiset avustavat jäsenvaltioita koskevissa korvausvaatimuksissa todistusaineiston hankkimisessa puolueetonta oikeudenkäyntiä ja korvausvaatimusten käsittelyä varten.

11. Mahdolliset korvausvaatimusten selvittämistä koskevat riidat, joita ei voida sopia asianomaisten jäsenvaltioiden välisillä neuvotteluilla, annetaan käsiteltäväksi välimiehelle, joka valitaan kyseisten jäsenvaltioiden yhteisellä sopimuksella vastaanottajavaltion kansalaisista, joilla on tai on ollut korkea oikeuslaitoksen virka. Jos asianomaiset jäsenvaltiot eivät pysty sopimaan välimiehestä kahdessa kuukaudessa, kukin niistä voi pyytää Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen presidenttiä valitsemaan henkilön, joka täyttää edellä mainitut edellytykset.

IV OSA

LOPPUMÄÄRÄYKSET

19 ARTIKLA

1. Jäsenvaltiot hyväksyvät tämän sopimuksen valtiosääntöjensä asettamien vaatimusten mukaisesti.

2. Jäsenvaltiot ilmoittavat Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille tämän sopimuksen hyväksymisen edellyttämien valtiosääntöoikeudellisten menettelyjen päätökseen saattamisesta.

3. Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jolloin viimeinen jäsenvaltio ilmoittaa 2 kohdassa tarkoitettujen valtiosääntöoikeudellisten menettelyjensä päätökseen saattamisesta.

4. Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri on tämän sopimuksen tallettaja. Tallettaja julkaisee Euroopan unionin virallisessa lehdessä tämän sopimuksen samoin kuin tiedon sen voimaantulosta sen jälkeen kun 2 kohdassa tarkoitetut valtiosääntöoikeudelliset menettelyt on saatettu päätökseen.

5. a) Tätä sopimusta sovelletaan vain jäsenvaltioiden emämaan alueella.

b) Jäsenvaltio voi ilmoittaa Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille, että tätä sopimusta sovelletaan myös muilla alueilla, joiden kansainvälisistä suhteista kyseinen jäsenvaltio vastaa.

6. a) Tämän sopimuksen I ja III osan määräyksiä sovelletaan vain niihin esikuntiin ja joukkoihin ja niiden henkilöstöihin, jotka voidaan antaa Euroopan unionin käyttöön Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 17 artiklan 2 kohdassa mainittujen tehtävien, myös harjoitusten, valmistelun ja toteuttamisen yhteydessä, ja sikäli kuin esikuntien tai joukkojen ja niiden henkilöstön asemasta ei määrätä toisessa sopimuksessa.

b) Jos tällaisten esikuntien ja joukkojen ja niiden henkilöstön asemasta määrätään toisessa sopimuksessa, ja nämä esikunnat ja joukot henkilöstöineen toimivat edellä mainitussa yhteydessä, Euroopan unioni ja asianomaiset valtiot tai järjestöt voivat toteuttaa erityisjärjestelyjä sopiakseen siitä, kumpaa sopimusta kyseiseen operaation tai harjoitukseen sovelletaan.

c) Jos tällaisten erityisjärjestelyjen toteuttaminen ei ole mahdollista, kyseiseen operaatioon ja harjoitukseen sovelletaan edellä tarkoitettua toista sopimusta.

7. Jos kolmannet maat osallistuvat toimiin, joihin sovelletaan tätä sopimusta, osallistumista koskeviin sopimuksiin tai järjestelyihin voi sisältyä määräys, jonka mukaan tätä sopimusta sovelletaan näiden toimien yhteydessä myös kyseisiin kolmansiin maihin.

8. Tämän sopimuksen määräyksiä voidaan muuttaa neuvostossa kokoontuvien Euroopan unionin jäsenvaltioiden hallitusten edustajien yksimielisellä kirjallisella sopimuksella.

Tehty Brysselissä seitsemäntenätoista päivänä marraskuuta vuonna kaksituhattakolme.

Liite

LAUSUMAT

EUROOPAN UNIONIN JÄSENVALTIOIDEN LAUSUMA

Tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen jäsenvaltiot tekevät parhaansa pannakseen mahdollisimman pian täytäntöön valtiosääntöjensä edellyttämät menettelyt, jotta sopimus voi tulla voimaan pikaisesti.

TANSKAN LAUSUMA

Tätä sopimusta allekirjoittaessaan Tanska palautti mieleen Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan. Tanska hyväksyy sopimuksen mainitun pöytäkirjan mukaisesti, ja mahdolliset varaumat tai lausumat, jotka Tanskan on tehtävä tai annettava tässä yhteydessä, rajoittuvat edellä mainitun pöytäkirjan II osan soveltamisalaan eivätkä millään tavalla estä sopimuksen voimaantuloa tai sen täysimääräistä soveltamista muissa jäsenvaltioissa.

RUOTSIN LAUSUMA

Ruotsin hallitus toteaa, että tämän sopimuksen 17 artikla ei anna lähettäjävaltiolle oikeutta harjoittaa tuomiovaltaa Ruotsin alueella. Kyseinen määräys ei varsinkaan anna lähettäjävaltiolle oikeutta perustaa tuomioistuimia tai panna täytäntöön tuomioita Ruotsin alueella.

Tämä ei millään tavoin vaikuta 17 artiklan mukaiseen lähettäjävaltion ja vastaanottajavaltion väliseen tuomiovallan jakoon. Se ei myöskään vaikuta lähettäjävaltion oikeuteen käyttää tällaista tuomiovaltaa omalla alueellaan sen jälkeen, kun 17 artiklassa tarkoitetut henkilöt ovat palanneet lähettäjävaltioon.

Tämä ei myöskään estä lähettäjävaltion sotilasviranomaisia toteuttamasta Ruotsin alueella asianmukaisia, välittömästi tarvittavia toimia joukkojen sisäisen järjestyksen ja turvallisuuden varmistamiseksi.

IRLANNIN LAUSUMA

Mikään tässä sopimuksessa ja erityisesti sen 2, 9, 11, 12, 13 ja 17 artiklassa ei saa valtuuttaa Irlantia antamaan lainsäädäntöä tai toteuttamaan toimia taikka vaatia Irlantia antamaan lainsäädäntöä tai toteuttamaan toimia, jotka on kielletty Irlannin perustuslaissa ja erityisesti sen 15.6.2 artiklassa.

ITÄVALLAN TASAVALLAN LAUSUMA SOPIMUKSEN 17 ARTIKLASTA

Itävalta hyväksyy lähettäjävaltion sotilasviranomaisten tuomiovallan "Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisen sopimuksen Euroopan unionin sotilasesikunnan ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien, myös harjoitusten, valmistelemiseksi ja toteuttamiseksi Euroopan unionin käyttöön mahdollisesti asetettujen esikuntien ja joukkojen palvelukseen siirrettyjen sotilas- ja siviilihenkilöiden sekä jäsenvaltioiden tätä varten Euroopan unionin käyttöön asettamien sotilas- ja siviilihenkilöiden asemasta (EU SOFA)" 17 artiklan mukaisesti, mutta ei lähettäjävaltion tuomioistuinten tuomiovallan käyttämistä Itävallan alueella.

JULKAISIJA: OIKEUSMINISTERIÖ ISSN 1457-0661